

Tėvynė

N.Y. PUBLIC LIBRARY
DIV. 3
GRAND CENTRAL STA.
10, BOX 2231
YORK, NY 10017
JUN 3 1971

KP EXCH

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

Nr. 21

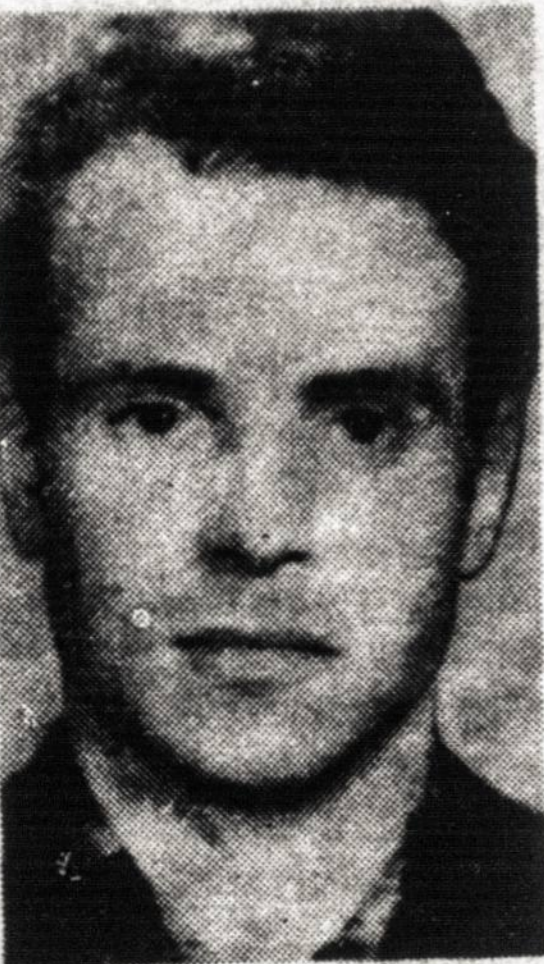
New York, N.Y. -11191- 1971 m. JUNE-BIRŽELIO 4 d.

64 metai

SIMAS KUDIRKA NUTEISTAS 10 METU STOVYKLON

PRIŠ SEPTYNIS MĖNESIUS PRASIDĖJUSI TRAGEDIJA PAGILINTA ŽIAURIU TEISMO SPRENDIMU. SIMAS KUDIRKA BUS PASIŪSTAS Į GRIEŽTO REŽIMO PRIEVARTOS DARBŲ STOVYKLĄ.

Simas Kudirka, tarnavęs rusų laive Sovietų Sąjungoje, būdamas 32 metų amžiaus, pasinaudodamas reta proga, kai prie Marthas' Vineyard - Mass. Amerikos laivas Vigilant netarptai prisiartinio, šoko nuo savo laivo ir ėmė amerikiečius jūrininkus maldauti politinės globos.

Žiaurus atsakingų laivyno vadų elgesys sukretė ne tik lietuviams, kurie visa širdimi užjautė Simui Kudirkai, bet ir plačiąją Amerikos visuomenę, bei paveikė į pasaulio opiniją.

Jo tragedija tebėra visų mūsų atmintyje. Jaunas lietuvis Kudirka briausiai sumuštas ir kankintas rusų budelių buvo nuvilktas atgal į Sovietų Sąjungą. Tai įvyko praėjusių metų lapkričio 23 dieną. Kai kurį laiką jo likimas nebuvo žinomas. Rusai skelbė klaidinančias žinias, būk jis laisvai gyvena Klaipėdoje. Vėliau enkavedistas, neva reporteris paskelbė pasityčiojimo pilnus pasikalbėjimus su Simu Kudirka.

Dabar viso pasaulio spauda skelbia žinią apie tai, kad Simą Kudirką teisė vyriausias Sovietinės Lietuvos teismas ir nubaudė jį dešimčiai metų priešto režimo prievartos darbams konclageryje. Turint galvoje, kad Kudirka nieko pikto nepadarė, tik trokšdamas laisvės, panoro iš rusiško režimo

išsivaduoti, šis teismo sprendimas laikytinas nepaprastai žiauria ir neužtarnauta bausme.

Laisvame pasaulyje gyvenęs lietuviškas jaunimas labai daug padarė, besistengdamas savo demonstracijomis atkreipti pasaulio dėmesį į skaudų Kudirkos likimą. Tačiau, greta vykę Sovietų Rusijoje žydų persekiojimai ir jų pasėkoje suorganizuota nepaprastai stipri žydų akcija prieš sovietų žiaurumus, Kudirkos byla nustūmė į šešėlį ir daugelio abejingų žmonių akyse nustelbė. Žydai Rygoje, Kišineve ir Maskvoje sulaukė daug lengvesnių bausmių. O kas svarbiausia, apie žydų teismus sovietuose buvo ir tebėra rašoma nepalyginamai plačiau, negu apie

lietuvio jūrininko skaudžiausią likimą. Dar pažymėtina, kad pačioje Sovietijoje apie žydus spaudai duodama labai šykščios žinios, o užsienis informuojamas žymiai plačiau. Tuo tarpu apie Simą Kudirką sovietuose beveik nutila.

Simo Kudirkos, lygiai kaip Brazinskų ir Simokaičių laisvės žygiai išjudino lietuvių visuomenę ir paskatino didesniu įkarščiu dirbti Lietuvos laisvei. New Yorko jaunimas, kai tik patyrė apie Kudirkai pritaikytą žiaurų sprendimą, tą pačią dieną, būtent gegužės 27 d., surengė demonstraciją prieš Sovietų atstovybės Jungtinėms Tautoms.

Žudiku, organizuota gauja New Yorke

MANHATTANE iš pasalų nužudyti du policininkai - W. Jones ir J. Piagentini. Šie policininkai važiuo tikslu pagelbėti staiga susirgusiam žmogui. Du negrai sėdėjo ant savo automobilio stogo ir kai policininkai pravažiavo, jie šovė jiems į nugarą. To maža, jie pribėgo prie kritusių policininkų, ištraukė jų tarnybinius revolverius ir dar po keletą šūvių paleido į juos. Tai visa dėjosi akivaizdoje gausių liudininkų.

Paaiškėjo, kad šis nužudymas ne atsitiktinis, jam pasirengta buvo iš anksto. Į "New York Times" redakciją atėjo du jauni negrai ir perdavė paketą, kuriame buvo laiškas. Ten sakoma: "Visa valdžia liaudžiai. Trečiojo pasaulio nuskriausti žmonės pasirengę žudyti rasistinės valdžios ginkluotus samdinius. Policininkai - rasistinės valdžios kaulės ir t.t. Toliau ten sakoma, kad dabar veikia juodoji išlaisvinimo armija. Iš to visko reikia padaryti išvadą, kad turime reikalą su organizuota žudikų gauja.

* FREE EUROPE ir Radio Liberty atlieka svarbų darbą, teisingai informuodamos komunistinių kraštų gyventojus apie politinius ir kultūrinius laisvojo pasaulio darbus. Bet šių svarbių radio stočių veikimas sutikdavo nemaža piniginių, o taip pat ir vadovavimo problemų. Dabar prezidentas Nixonas pasiūlė kongresui įsteigti nesiekiančią pelno organizaciją, kuri finansuotų šias radio stotis ir vadovautų jų darbams. Pačios stotys yra Europoje, bet jų vadovybės buvo New Yorke.

* ARGENTINOJE pagrobtas Anglijos garbės konsulas Silvester. Partizanai konsulą sugriebė anksti ryte, kai jis rengėsi eiti iš namų į darbą. Trys menkai apsirengę jauni vyrai priėjo prie konsulo ir privertė jį sėsti į jų automobilį. Grobikai vienoje tavernoje paliko raštelį, kad "revoliucinė liaudies armija pagrobė Anglijos konsulą ir jis bus išpirktas". Jokių reikalavimų konsulą išpirkti, nei jo išvadavimo sąlygų raštelyje nenurodoma.

* ATEINANČIUOSE RINKIMUOSE jau turės teisę balsuoti piliečiai sulaukę 18 metų. Tad dabar pasidarė labai aktualu patirti, kokios nuotaikos viešpatuoja jaunimo tarpe. Abi didžiosios partijos - demokratai ir republikonai, uoliai tyrinėja jaunimo nusiteikimus. Jaunieji balsuotojai būsimoose rinkimuose sudarys stambų skaičių, net vienuolika su viršum milijonų. Jaunųjų balsuotojų tarpe yra arti penkių milijonų studentų, aštuoni šimtai tūkstančių šaukiamų į kariuomenę, o kiti priklauso darbininkams, namų šeimininkams ir t.t. Gallupo tyrinėjimo instituto tvirtinimu, jaunuolių tarpe 16 procentų save laiko republikonais, o 42 procentų - demokratai.

Viena iš New Yorko lietuvių jaunimo demonstracijų Simo Kudirkos tragedijos metu.

Tėvynė

MESIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKONŲ ORGANAS

Lithuanian Weekly

Published Every Friday
by the Lithuanian Alliance of America

JUOZAS PETRĖNAS
EDITOR

ALGIRDAS BUDRECKIS
MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States\$4.00
To Foreign Countries\$5.00

307 WEST 30th STREET
NEW YORK, N. Y. 10001
Telephone LACKAWANNA 4-5529

Entered as Second Class Matter November 28, 1910,
at the Post Office at New York, N. Y., under the Act
of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubus raštai redakcijai
reikia siųsti ne vėliau, kaip prieš savaitę, laikraščio
numeriu išeinant.

Keičiant adresą būtina pranešti senąsias adresus ir
nurodyti naujo adreso pašto zonos numerį.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Kvieskime plačiau lietuvių visuomenę

Prisiartino vasara. Pagal jau nusistovėjusias tradicijas viešasis lietuvių gyvenimas įgauna naujas formas. Jeigu žiemos metu buvo renkamas į sales, kur buvo atliekami susirinkimai, kaip dabar madoje vadinti - simpoziumai, o taip pat tengiami koncertai, tautinių šokių ansamblių pasirodymai bei vaidinimai, tai dabar visi mėgstame daugiau laiko praleisti tyrame ore, jeigu jo dar kiek nors pasiliko...

Paprastai susidaro geros progos platesniems lietuvių susibūrimams. Parengimai dažniausia esti sėkmingi ir sutraukia didesnį skaičių lietuvių.

* * * * *

SLA kuopos jau pradėjo savo gegužines-piknikus. Mūsų kuopų išvažiavimai į gamtą daugelyje vietų, pagal senas tradicijas turi pasisekimo placiuose lietuvių sluoksniuose. Nes mūsų kuopas sudaro įvairių pažiūrų lietuviai, kurių tarpe kiekvienas jaučiasi jaukiai ir nevaržomas.

Mielą SLA nariams susitikti savo tarpe, nes juos riša bendri rūpesčiai ir bendri darbai didžiajai mūsų organizacijai. Bet nereikėtų užmiršti mūsų visų svarbaus tikslo - didinti organizacijos šeimą. Todėl kuopos valdybos ir vasaros parengimų vykdytojai gerai padarys, jeigu pasistengs kiek įmanoma daugiau ne narių - savo kaimynų, bičiulių ir giminių į tuos parengimus pakviesti. Juk mes įpratę žiūrėti į kiekvieną, kaip jau senai sakoma, geros valios lietuvių, kaip į būsimą Susivienijimo narį. Ir tikrai, kiekvienas lietuvis, kuris turės progos arčiau pažinti mūsų veiklą, pateks anksčiau ar vėliau į mūsų tarpą.

* * * * *

Susivienijimo veikėjo savigarba reikalauja, kad būtų išlaikytas mūsų organizacijos lygis, kad ji, kaip buvus iki šio laiko, taip pat pasiliktu pirmaujančiose pozicijose.

JAV IR PASAULIO LIETUVIAI

* BUFFALO, N.Y. lietuvių klubas sulaukė dvidešimties metų jubiliejaus. Ta proga Holiday Inn įvyko iškilmingi pietūs. Šio klubo tikslas jungti įvairių pažiūrų lietuvius bendram tautiniam darbui. Taip pat klubas stengiasi pagelbėti savo tėvynainiams į vargą patekusiems ir atstovauja lietuvius šio miesto bendruose pasirodymuose.

* MAIRONIO lituanistinė mokykla New Yorke mokslo metus baigia birželio 5 dieną. Tą dieną mokyklą baigiantiems bus išdalinti pažymėjimai.

* LEONARDAS DAMBRIŪNAS, New Yorke, Pranciškonų namuose, birželio 13 d. kalbės apie lietuvių tarmes.

* DALIA MICKEVIČIŪTĖ-BAKER porą metų mokytojavo Maironio lituanistinėje mokykloje. Apgailestaujama, kad ji šį gražų darbą yra priversta apleisti, nes jos šeima išsikelia gyventi į Columbus, Ohio.

* KOMPOZITORIAUS J.Gaidelio mokinių koncertas Bostone įvyksta birželio 13 d. Tautiniuose namuose.

* ALVYDAS KAZAKAITIS jau atliko karo tarnybą Vietname ir grįžo pas savo tėvelius Ceciliją ir Vinčą Kazakaičius Bostone.

* PUOTĄ JŪROS DUGNE - lietuvių jūrų skautai, palaikydami savo gražią tradiciją, rengia Chicagoje birželio 12 d.

* LIETUVIŲ OPERA Chicagoje, stengiamosi sukelti lėšas būsimiems pastatymams, gegužės 30 d. surengė pikniką Bučo darže.

* KURTUVĖNŲ dainomis, vietiniais originaliais šokiais ir žaidimais susidomėjo Vilniaus Skaiciavimo Mašinų fabriko kraštotyrininkai ir surengė specialią vakaronę. Tokiu būdu bandoma palaikyti tautines nuotaikas jaunimo tarpe.

* DR. ALGIMANTAS MARCINKEVIČIUS iš Vilniaus universiteto, viešėjo Italijoje ir skaitė Paduvos universitete paskaitas apie Lietuvos kardiografų pasiekimus rezultatus.

.....
Tiesa, šiais laikais mes dirbame sunkiose sąlygose. Bet iš kitos pusės, turim pripažinti, jog tie veikėjai, kurie tikrai ryžtasi ir parodo daugiau energijos, esti sėkmingi. Nuolatos plaukia naujų narių aplikacijos į SLA Centrą. Tai įrodo mūsų organizacijos gajumą.

Šių keleto žodžių tikslas ir buvo, priminti Susivienijimo veikėjams, jog ir vasaros metu susidaro gerų progų gauti naujus narius ir tuo pačiu sustiprinti mūsų kuopas.

Dar norisi priminti, jog dabartiniais laikais mėgstama daryti piknikų ir kitokių parengimų paveikslus. Jeigu tie paveikslai bus atsiųsti į Tėvynės redakciją, tai juos visi pamatysime artimiausiam mūsų leidinio numeryje.

TĖVYNĖ 2

* PRIE PALANGOS dabar esą prijungtos Vanagupės, Kunigundos, Šventosios ir Būtingės gyvenvietės. Tokiu būdu Palanga tiek išsiplėtė, kad jau pasiekė Latvijos sienas. Tik gaila, kad Palangoje vis trūksta gėlo vandens. Todėl planuojama išgręžti du artezinius šulinius. Palangoje jau yra iki 70.000 nuolatinių gyventojų.

* MASKVOS slaptoji spauda paduoda žinias ir apie nukentėjusius lietuvius. Tarp kitko, ten rašoma, kad Kauno botanikos instituto dėstytojas Albinas Tekenis už sovietų žemės politikos "šmeižimą" esąs nuteistas trejais metais sunkiųjų darbų stovyklon.

* ILLINOIS Institute of Technology garbės sarašuose matome ir šių lietuvių vardus: P.Bičiūnas, A.Jasaitis, P.Stončius, V.Žukauskas.

* N.PALUBINSKIENĖ, vienintelė dailininkė lietuvaitė, dalyvavo Clevelande vykusiame meno parodoje vardu-May Show. Ši paroda veiks iki birželio 12 d.

* KILNOJAMAS KNYGYNAS, tai gražus lietuvių jaunimo sumanymas, kuris pagelbės jaunuoliams pagilinti žinias apie Lietuvą.

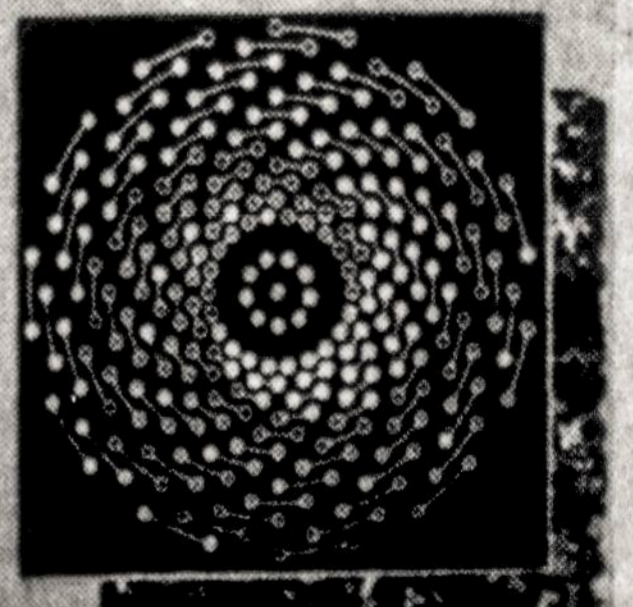
* "IŠEIVIJOS kultūrinės politikos problemos ir kryptys" - tokiu vardu Lituanistikos institutas Chicagoje surengė pasitarimą gegužės 29 d.

* BALTIMORĖS lietuviai studentai rūpinasi atgaivinti Studentų Sąjungos skyrių, kuris iki šiol buvo laikomas neveikliu. Daugiausiai dirba Vėjūnė Svotelytė, vietos tautinių šokių ansamblio vedėja ir Antanas Dambriūnas.

* BALTIEČIŲ veikėjai lankėsi Radio Liberty centre New Yorke ir kėlė klausimą apie transliacijas į Baltijos kraštus lietuvių, latvių ir estų kalbomis. Radio Liberty prezidentas H.Sargeant palankiai šiuos pageidavimus sutiko.

* BRAZILIJOJE, Sovietų Sąjungos moterų krepšinio komandoje dalyvauja dvi lietuvaitės - L.Vincaitė ir A.Jankūnaitė.

* LITO BANKAS Toronte rengia savo jaunųjų narių ekskursiją į Ottawa, kuri įvyks birželio 24 d.

Kiekvieno SLA veikėjo pareiga pagelbėti organizatoriui

Greitai atsiliepkite SLA Vajaus Komisijos kvietimą. Naujų narių įrašymo paskelbtos taisyklės veikia tos pačios ir organizatoriai gali naujus narius įrašyti. O jų įrašyti nauji nariai bus įskaityti SLA Vajų, kurį dabar paskelbė SLA Vajaus Komisija. - Gerbiamieji SLA Veikėjai, laukiame Jūsų palankumo. Siųskite naujų narių aplikacijas tokią pat tvarka, kaip buvo iki šio laiko!

Los Angeles, Cal.

LIETUVIAI UŽSIENIO STUDENTŲ ŠVENTĖJE

Kalifornijos universitetuose studijuoja apie 7.000 užsienio studentų. Westwoode jie turi savo centrą - International Student Center.

Centre buvo suruošta Tarptautinė Šventė, kurioje savo liaudies dainomis ir šokiais pasirodė 24 tautos. Lietuviams atstovavo Jaunimo Ansamblio šokių grupė, vadovaujama D.Razutytės, akomp. Baškauskui.

L.A.MERO SPAUDOS PIETUOSE

Gegužės 7 d. miesto rotušėje įvyko L.A. miesto mero spaudos pietūs, kuriuose dalyvauja radio, TV ir laikraščių leidėjai bei redaktoriai. Iš lietuvių tokiose spaudos konferencijose dalyvauja LAV ir LD laikraščių atstovai: J.Andrius, Bern. Brazdžionis ir A.Skirius.

Kun. Anas Trakis, kviečiamas Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos ir Liet. Protestantų Sąjungos Kalifornijoje, Los Angeles birželio 6 d., 3 val. p.p. Lietuvių Tautinių Namų salėje skaitys paskaitą "Mažvydo nuopelnai mūsų tautai".

* LIETUVIAI tabako augintojai Delhi, Ont. labai sėkmingi. Nemažas jų skaičius puikiai prasigyneno. Kai kurių tabako ūkiai esą verti šimtus tūkstančių dolerių. Tabako auginimo verslą pamėgę lietuviai savo tarpe palaiko glaudžius ryšius. Štai neseniai jie surengė Stasiui Škudai 70 metų amžiaus sukaktuvių vaises. Į didžiulį restoraną susirinko keletas dešimčių žmonių. Pokyliui vadovavo pasižymėjęs savo profesijoje ir laikomas lietuvių tabako augintojų pionierium, Julius Strodamskis.

Lietuviai tabako augintojai rūšiuoja savo derlių nuimdami nuo laukų.

Kudirkos išdavimo tiesioginiai kaltininkai: Comdr. Ralph Eustis, skipper of the cutter "Vigilant", Rear Admiral William Ellis, commander of 1-st Coast Guard District ir Capt. Fletcher Brown, 1-st district chief of staff.

Santa Monica, Cal.

Julija Plūkienė, 83 metų amžiaus, po sunkios operacijos mirė Santa Manicos ligoninėje.

Prieš penkerius metus ji čia atvyko iš Lietuvos, kur padėjo įgyvendinti dabar pagarsėjusias Kupiškėnų vestuves, įscenizuoatas ir dabar nufilmuotas.

New Haven, Conn.

SLA 142 KUOPOS NARIAMS

Mūsų kuopos artimiausias susirinkimas įvyks birželio 6 d., paprastoj vietoj ir laiku - 243 Front St. antrą val. po piet. Visi nariai kviečiami būtinai atsilankyti ne tik užsimokėti savo mokesčius, (nes vasaros metu susirinkimai bus pertraukti), bet pasitarti kaip geriausia išnaudoti vasaros laiką, pasidalinti mintimis.

Visada yra malonu kuopos susirinkimuose su visais lietuviams pasimatyti ir įvairiom temom pasikalbėti. Jeigu kam sunku į susirinkimą atvykti, visados galima telefonu kreiptis šiuo numeriu - 624-6302. Būsime iš namų paimti ir veltui atgabenti.

J.D.

LIETUVIS - REPUBLIKONŲ TAUTYBIŲ TARYBOS VYKDOMASIS SEKRETORIUS

Gegužės 21-23 d.d. Washingtone suvažiavo 300 republikonų tautybių atstovai iš 25 JAV valstijų. Jie atstovavo 30 tautų. Lietuvių atstovų buvo apie 10. Gegužės 22 d. vyko balsavimai.

Šios organizacijos (National Republican Heritage Group - Nationality Council) prof. dr. Jonas Genys buvo išrinktas vykdomoju sekretorium. Tai yra svarbus lietuviams laimėjimas, nes dr. Genio pozicija pasitarnaus bendriems lietuviškiems reikalams.

P.MIŠUTIS, propagandos sk. vedėjas kompartijoje, "Tiesoje" geg. 5 d. rašydamas apie spaudos dieną, pažymėjo: "Dalis dvasininkijos intensyviai veikia, mėgina pažeidinėti įstatymus dėl kultų". Jis pasiūle ateistinei propagandai būti lankstesnei, apimti visus tikinčiųjų sluoksnius. (E.)

PRISIMINĖ V.ČEPINSKĮ

Suėjus 100-jai prof. Vinco Čepinskio gimimo sukakčiai, apie žymų nepriklausomos Lietuvos mokslininką, mirusį 1940 m., "Tiesoje" gegužės 5 d., plačiau parašė buvęs Čepinskio mokinys prof. J.Matulis, ilgametis Lietuvos Mokslų Akademijos prezidentas.

Matulis įvertino Čepinskio - mokslininko pedagogo veiklą, bet žymiai nutylėjo visuomeninius darbus. Nurodyta, kad Čepinskis buvo didelis gamtos ir technikos mokslų gerbėjas bei populiarintojas, ypatingai nusipelnęs vadovėliais aukštajai mokyklai. Tai buvęs "energingas, aukštos kvalifikacijos mokslo organizatorius, talentingas pedagogas ir ugingas paskaitininkas, didelis humanistas ir nuoširdus jaunimo draugas". Čepinskis, fizikas, paruošė daug jaunų mokslininkų - dabar pripažinta, kad tie mokslininkai prisidėję mokslui ugdyti jau sovietinio režimo laikmečiu. (E.)

LAIMĖJO LIETUVIAI ŠOKĖJAI

Kaune, gegužės 8-10 d. įvyko Tarptautinis šokių konkursas, vadinamas "Gintarinė pora - 71...". Jis Lietuvoje rengiamas jau septynerius metus. Pirmąjį vakarą buvo šokami klasikiniai šokiai, antrąjį - Pietų Amerikos. Trečiojo vakaro metu žiūrovams, Kauno sporto halėje, buvo parodyti ir tautiniai pramoginiai šokiai.

Konkurse dalyvavo ne tik Baltijos valstybių, kai kurių sovietinių respublikų, bet ir kelių užsienio kraštų pasižymėję šokėjai.

Pirmą kartą dalyvavo JAV, Norvegijos, Prancūzijos ir Šveicarijos atstovai. Iš viso buvo 27 šokėjų poros ir septynios - iš Lietuvos.

Aukščiausią prizą - "Gintarinės poros" vardą šiemet laimėjo lietuviai šokėjai, kairiečiai Jūratė ir Česlovas Norvaišos. Jie buvo laimėję šiose tarptautinėse varžybose ir 1968 metais, 1969 m. laimėjo austrų pora, gi pernai - rytų vokiečiai. (E.)

* "VILNIAUS BOKŠTAI" - tokiu vardu ten rengiami jau ketvirtą kartą estradinės dainos konkursai. Šiemet laimėtojai buvo vilnietė Z.Jurgutytė ir G.Steponavičius iš Panevėžio.

TĖVYNĖ 3

Kodėl Lietuvoje didėja miestai

LIETUVOJE ŽMONĖS KELIASI Į MIESTUS

Ryšium su paskelbtais naujais duomenimis apie Lietuvos gyventojų sudėtį "Tiesa" paskelbė papildomus duomenis.

Dėl Lietuvos gyventojų didesnio skaičiaus miestuose, kaip kaimuose, pažymėta, jog penkiuose didžiausiuose miestuose (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžy - Red.) gyvena daugiau kaip milijonas gyventojų. Tai - trečdalis visų gyventojų. Sumažėjęs mažų miestų skaičius - 1959 m. miestų iki 2.000 gyventojų buvo 46, o dabar jų skaičius sumažėjo iki 34.

Gyventojai iš vienkiamų keliasi į gyvenvietes. Tai rodo duomenys: 1959 m. vienkiamuose gyveno daugiau 70 proc. kaimo gyventojų, gi 1970 m. kuriamose ūkių gyvenvietėse gyveno jau 46 proc. kaimo žmonių. Esama 1400 gyvenviečių, turinčių daugiau kaip po 200 gyventojų. (E.)

VILNIUJE JAU 42 PROCENTAI LIETUVIŲ

Verta atkreipti dėmesį į gyventojų bei tautybių skaičių didžiuosiuose Lietuvos miestuose - Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Bendras gyventojų skaičius Vilniuje 1970 m. sausio 15 d. siekė 372.100 (1959 m. jų buvo 236.100), Kaune - 305.100 (219.300) ir Klaipėdoje - 140.000 (89.000).

Lietuvių skaičiaus didėjimas ryškus Vilniuje ir Klaipėdoje, gi Kaune jis beveik pastovus. Lietuvių Vilniuje 1970 m. procentas, palyginti su bendru gyventojų skaičiumi, buvo 42,8 (1959 m. - 33,6 proc.), Kaune tas procentas siekė 84,3 (1959 m. - 82,0), Klaipėdoje - 60,8 (55,2) proc.

Rusų skaičius sumažėjo visuose trijuose miestuose, tačiau visvien jų skaičius nemažas - Vilniuje jų 24,5, Kaune - 10,5, gi Klaipėdoje - 30,9 proc. (Idomu kiek rusų gyvena kitose Lietuvos vietovėse, kur įkurta nauja pramonė. Tai vengiama skelbti - Red). Lenkai, aišku, daugiausiai telkiasi Vilniuje, bet ir šiame mieste jų skaičius mažėja - 1970 m. jie sudarė 18,3 proc. 1959 m. -

20 proc. Kaune lenkų tėra 1 proc., o Klaipėdoje - 0,7 proc.

Gudų su žydais daugiau Vilniuje, kaip Kaune ar Klaipėdoje. Gudų Vilniuje - 6,5 proc., bet Kaune jų 0,8 proc., Tačiau Klaipėdoje jau 2,9 proc. Žydų daugiau Vilniuje ir Kaune (4,4 ir 1,4 proc.), visai nedaug Klaipėdoje - 0,6 proc. Kitų tautybių daugiau Klaipėdoje - 4,1 proc., mažiau Vilniuje - 3,5 ir Kaune - 2,0 proc.

DAUGIAU PUSĖS MILIJONO PENSININKŲ

Paskutiniame skyriuje pateiktas gyventojų pasiskirstymas pagal pragyvenimo šaltinius.

Paaikškėjo, kad 1970 m. dirbančių asmenų buvo suskaičiuota 1.540.400 arba 49,2 proc. visų gyventojų, pensininkų 1970 m. buvo 530.000, stipendininkų - 55.300, vad. išlaikytinių (vaikų, pagyvenusių ir kt.) - 1.126;800 (36 proc.), be to, asmenų turinčių kitus pragyvenimo šaltinius ir nenurodžiusių šaltinius, buvo rasta 11.600 arba 0,4 proc. (E.)

MIRĖ DZIDAS BUDRYS

Vilniuje š.m. gegužės 15 d. mirė žymus ekonomistas, akademikas, prof. Dzidas Budrys. Jis buvo gimęs 1903 m. gegužės 12 d. Jurbarko apskr. 1927 m. baigęs Lietuvos universiteto teisių fakulteto ekonomikos skyrių, Budrys mokytojavo, dirbo Lietuvos Banke, 1931-32 m. Rockefellerio fundacijos stipendininkas Londono universitete, 1932 m. buvo išrinktas universiteto Kaune jaun. asistentu. Iki pat mirties dirbo aukštojoje mokykloje. 1938 m. Kauno universitete apgynęs disertaciją, Budrys įgijo ekonomikos mokslų daktaro laipsnį. Nuo 1940 m. docentas ir profesorius Vilniaus universitete.

Velionis ilgus metus dirbo Lietuvos Mokslų Akademijoje, suorganizavo ir vėliau Vadovavo Akademijos Ekonomikos institutui.

Dzidas Budrys yra pasireiškęs mokslo srity prieškariniais, nepr. Lietuvos metais ir bolševikinės santvarkos laikmečiu. (E.)

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

Š.m. balandžio 18 d. Georgetown un-to Foreign Service School studentai surengė INTERNATIONAL DAY, kurioje dalyvavo dešimties tautų studentai. Ta proga INTERNATIONAL HALL patalposė buvo surengta parodėlė, kurioje buvo ir Lietuvos stalas - kioskas su meno kūriniais ir rankdarbiais. Juos paskolino Lietuvos Pasiuntinybė. Lietuvos stalu pasirūpino studentė Linda Luošaitis iš Chicagos.

X X X

Š.m. gegužės 15 d. Mc Lean, Virginia mieste, ponios Elbert Miller Stever ir Nina Eglitis, HI NEIGHBOUR DAY, SALONA VILLAGE parengimo proga, buvo suruošios parodėlę, pavadintą EXHIBIT FROM LATVIA AND LITHUANIA. Meno kūrinius ir rankdarbius tai parodėlei paskolino p. O.Kajeckienė iš Lietuvos Pasiuntinybės.

X X X

1971 geg. 20 d. Lietuvos Atstovo J.Kajecko kvietimu, įvyko Baltijos valstybių diplomatinė atstovų pasitarimas Washingtone. Buvo pasiinformuota ir pasitarta reikalais, liečiančiais Baltijos kraštus.

Š.m. gegužės 20 d. Valstybės Sekretoriaus ir ponios Rogers kviečiami, Lietuvos Atstovas ir p. O.Kajeckienė dalyvavo jų rengtoje vakarieniėje pagerbti diplomatinė misijų šefus ir jų žmonas.

Š.m. gegužės 24 d. Lietuvos Atstovas ir p. O.Kajeckienė, Argentinos ambasadoriaus ir ponios Real kvietimu, dalyvavo Lisner Auditorium koncerte. Po to, jie dalyvavo priėmime, Argentinos ambasadoje.

Š.m. gegužės 31 d. - MEMORIAL DAY - proga, Lietuvos Pasiuntinybė padėjo gėlių Arlington kapinėse ant kapo JAV leitenanto Samuel J.Harris, žuvusio 1920.II.24 Kaune, dėl Lietuvos laisvės. Kaip žinoma, JAV lietuviai jam yra pastatę paminklą Arlington kapinėse.

Hot Springs, Ark. vis daugiau susirenka lietuviu. Pavėiksle: (pirm. eilėje klūpo) dr. Z.Minginas, K.Sakevičius, kun. P. Baniūnas, And. Sakevičius, K. Rūkas. Antr. eilėje: Andriūnienė, J.Mackevičienė, O.Mironienė, Šaltienė, S.Rūkienė, M. Šlegaitienė, E.Černienė. Treč. eilėje: K.Plepys, R.Petrušionis, Juškevičius, A.Sakevičienė, G. Sakevičius, R.Juciute, L.Gudeliene (persikėlus iš New Yorko), Jucevičienė, O.Bertulienė, A. Bertulis, J.Šlegaitis. Viršuje: J.Grybauskas, K.Cicenas, J. Bružas, A.Pratt ir Norgela.

ŽUVINTAS - NUOSTABUS LIETUVOS EŽERAS

Neužtiksimė jo pakrantėse gėlėtu kilimu nuklotos pievelės, nepamatysime švairių, geltonu smėliu nubertų paplūdimių, neturėsime progos pasidžiaugti ūksmingų storaliemenių žuolų teikiama vėsa. Aplink išsidėstę juodalksnų gojeliai, karoliukais suvertos karklynų kupetos, liūliuojančios šiurkščiomis, aštraliėžuviomis viksvomis apžėlusios paežerės.

Iš kurios pusės prie ežero beisime, vis drėgmę po kojomis jusime, nors ir sausa vasara būtų. Niekas dabar tiksliai negali nusakyti kur baigiasi pelkės ir kur prasideda ežeras. Tik pietrytinėje dalyje kiek ryškėja kranto ir vandens ribos, ežero dugnas lygesnis, tvirtesnis. O šiaip visame plode didžiuliai dumblynai - nei plaukti, nei bristi. Seklūs, saulės įkaitinti vandens raizgynai.

Iš toliau žvelgiant, atrodo, kad stovime neaprepiamų, neįžengiamų pelkių pakrastyje. Pats ežeras visiškai į kitus nepanašus, siauromis vandens juostomis, įlankomis, užutėkiais, tarp vešlių augmenijos džunglių, sąžalynų išsiraityęs.

Visu šiaurės vakarų pakraščiu ežeras Didžiųjų ir Miknionių palių apsuptas. Taip dūškai vadina žemaūgi pelkėtą spygliuočių mišką, klampias pelkes. Tose paliose augantys medžiai istisi šimtmečiai tūno įsirausę į drėgnas durpes ir nė negalvoja kaistis, augti.

Šiauriniame kampe yra išlikęs tikrojo miško lopinėlis. Tai Vidigirėliai - didelio girių masyvo, kadaise plytėjusio tarp prūsų ir aukštaičių žemių, liekana. Vidigirėliuose iškilusios trys vienintelės šiose apylinkėse aukštumėlės: Raizgioji, Radutinė ir Didžioji kalva. Čia auga beržai, drebulės, didingos šakotskarės eglės ir kiti mišraus miško medžiai. Kalvų atšlaitėse aptiksime šermukšnių, lazdynų, po kuriais pavasarį šypsosi žibutės.

Dešiniajame Dovinės krante - garsus Kadagnas, bene didžiausias savo plotu visoje Lietuvoje.

Gamta šiam nuošaliame kampeliui nepašykstėjo žalios spalvos. Tai ypač ryšku dabar, vasarą. Palios, miškas, pievos, krūmynai, net vanduo - viskas žalsvai nudažyti. Vienos spalvos gamtos kūrinys daugybės atspalvių potėpiais padabintas.

Neįkainojamas turtas biologijos mokslui - Žuvinto žemosios ir aukštosios pelkės su nepakartojamu jų perėjimu iš vienos į kitą. Vertingi botanikams iš praecies už-

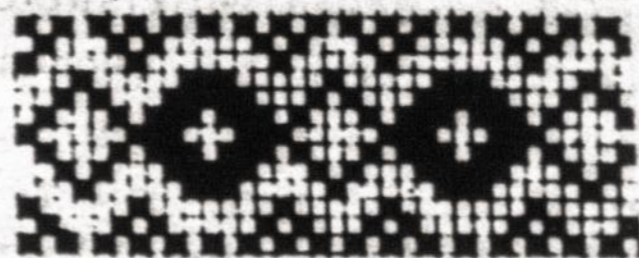
silikę augalai. Vien tik ežero ir aplinkinių pelkių augalijos sąrašas apima 473 augalų rūšis.

Žemesniųjų augalų - samanų, kerpių, dumblių, rasta 31 šeima, 105 rūšys, aukštesniųjų - 60 šeimų, 368 rūšys. Čia auga labai reti ir pirmą kartą Lietuvoje rasti augalai.

Posakis - "pelkės - žemės jaunystė", dar taip neseniai skambėjęs kaip paradoksas, dabartiniu intensyvaus naujų žemių panaudojimo ir kultūrinimo laikotarpiu yra visiškai tikslus. Visiems aišku, kad pelkes reikia ne visas naikinti. Tai dideli, 3 tūkst. su viršum ha Žuvinto pelkių plotai, apsaugoti nuo neigiamo žmogaus poveikio, tarnauja mokslui.

Bet labiausiai Žuvintą išgarsino, toli jo vardą nuskraidino paukščiai. Žuvintas vadinamas paukščių, gulbių ežeru, sparnuočių karalija, jam skiriami gražūs epitetai. Tokį vardą Žuvintas pelnytai ir pagrįstai užsitarnavo.

Jau nuo senų laikų Žuvinto ežeras ir jo apylinkės garsėja vandens bei pelkių paukščių gausumu. Masinis sparnuočių susitelkimas perėjimo, šėrimosi, migracijų metu, sudomino mokslininkus. Prie šio biologijai ir gamtos apsaugos sistemai svarbaus ir reikšmingo darbo daug prisidėjo prof. T.Ivonauskas, ilgus metus čia dirbęs, kruopščiai rinkęs vertingą ornitologinę medžiagą. Profesoriaus ir iki šiol čia tęsiantis natūralisto T.Zubavičiaus stebėjimai sudarė pagrindą Žuvinto ornitofaunos sąrašams sudaryti. Paukščių, jų ekologijos ir kiti stebėjimai vykdomi jau 50 metų. Monografijoje "Lietuvos paukščiai" daugelio rūšių

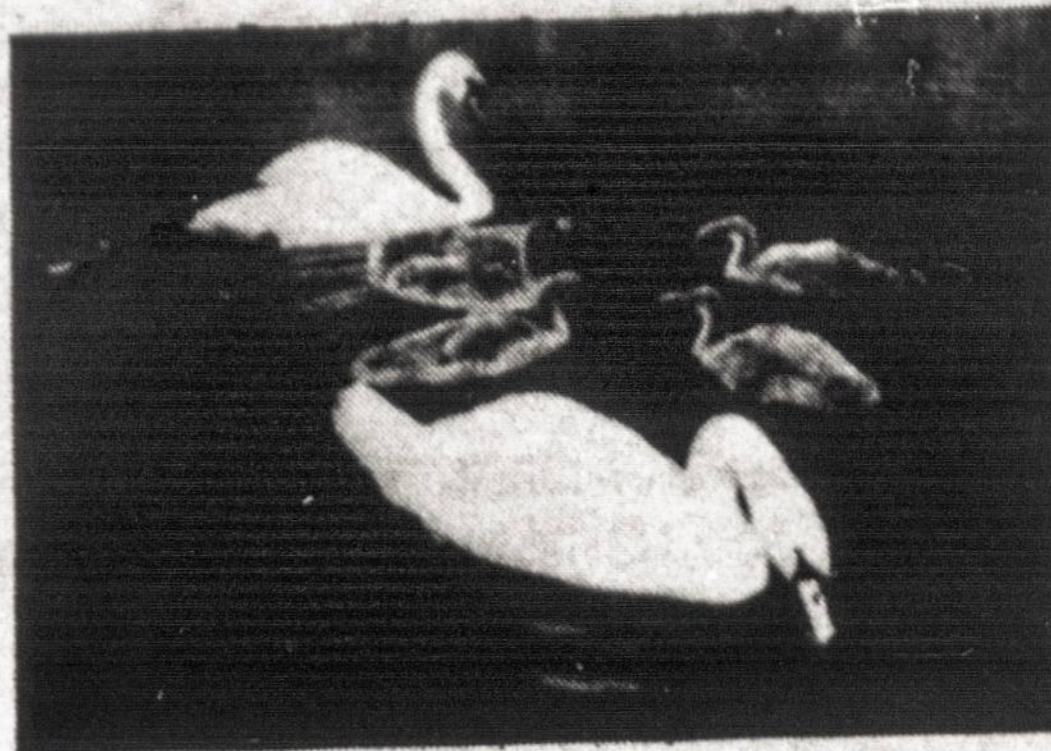

TURKIJOS NAUJAS ŽEMĖS DREBĖJIMAS

Rytinėje Turkijos dalyje įvyko nepaprastai smarkus žemės drebėjimas. Jau apskaičiuota, kad tūkstantis žmonių neteko gyvybės. Miestas Bingol, kuriame gyveno 17.000 gyventojų, faktinai nebeegzistuoja. Devynios dešimtys nuosimčių visų pastatų visai sugriauti. Namai, kaip ligoninė, kalėjimas ir kt., griuvo ūmai ir visi, kas ten buvo, palaidoti. Šimtai lavonų jau iškasta iš griuvėsių. Kiek tikrumoje žuvo žmonių, bus nustatyta tik vėliau. Aplinkiniai kaimai irgi sunkiai nukentėjo. Nukentėjusioje nuo žemės drebėjimo teritorijoje gyveno apie 150.000 Pirmieji smūgiai prasidėjo vakare, kai dauguma gyventojų arba jau miegojo, arba rengėsi gulti. Panika mieste kilo neapsakoma.

Turkijoje, kaip žinia, žemės drebėjimai dažnai pasitaiko. Todėl Turkijos vyriausybė turi specialiai išmokslintus gelbėtojų būrius, o taip pat ir įvairias priemones žmonėms gelbėti ir slaugyti. Turkijos ministeris pirmininkas Erimas ir kiti oficialūs asmenys nuvyko į nelaimės vietą. Ypatingai nukentėjo todėl, kad toje vietoje namai statomi iš plytų, o tokie namai greičiausia sugriūva, kai prasideda žemės drebėjimas.

TĖVYNĖ 5

Žuvinto ežere gulbės išperėjusios naują priegauglį.

aprašymai paremti Žuvinto stebėjimais.

Ilgamečiai stebėjimai leido atskleisti daugybę naujovių, įvairių paukščių rūšių kiekybinius bei teritorinius pasikeitimus.

Žuvinte aptikta 242, o visoje Lietuvoje tėra apie 300 paukščių rūšių. Tai vandens, pelkių, smulkieji miško, kultūrinio ландшаfto, praskrendantieji, atsitiktinai užklydę paukščiai. Žuvinto teritorijoje peri 124 rūšių paukščiai. Tai Lietuvai būdingi sparnuočiai, pradedant mažiausiu - nykštuku ir baigiant stambiausiu - gulbe nebyle.

Dėmesio verta ir maloni gulbių grįžimo istorija. Dar praėjusiam šimtmečiu šie paukščiai mūsų krašte galutinai buvi išnaikinti. Po ilgos pertraukos, prieš tris dešimtmečius Žuvinte susuko lizdą pirmoji gulbių pora. Slinko metai, augo jų šeima. Dabar kasmet čia peri dešimtys gulbių porų. Iš čia gulbės išplito po visą kraštą.

(Bus daugiau)

MIRĖ THOMAS DODD

Š.m. gegužės 24 d. Connecticut valst. nuo širdies smūgio mirė buvęs JAV senatorius Thomas J.Dodd, 64 m. amžiaus. Anksčiau buvęs A.Rūmų nariu, jis 1958 m. buvo išrinktas į senatą ir 1964 m. perrinktas. Visą laiką buvęs demokratų partijos nariu, jis 1970 m. rinkimuose pralaimėjo.

Velionis, būdamas senatorium, daugelį metų palaikė ryšius su Pav. Europos Tautų Seimu New Yorke, kitomis pavergtųjų tautų organizacijoms, neatsisakydavo remti pavergtųjų kraštų bylą, mielai kalbėdavo, kviečiamas, jų minėjimuose ar susirinkimuose.(E.)

Violeta Našukaitytė, garsioji stalo teniso čempionė gauna garbės ženklą iš premjero W.Davis.

Žuvinto ežeras tuo nuostabus, kad jame yra plaukiojančios ir bangų bei vėjo nešiojamos salos. Tose salose paukščiai rengia savo lizdus.

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠI SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. Petras Zalatoris

Dr. A. Gussen

Apie mėšlungį

Mano patarimas vyresnio amžiaus žmonėms yra toks: vaikščiokite kiekvieną dieną. Vaikščiokite tol, kol pavargsite. Nenuėikite labai toli nuo namų. Nueikite tiek, kad galėtumėte sugrįžti be svetimės pagalbos. Aš pats nesu jaunuolis, bet kiekvieną dieną išeinu pasivaikščioti. Einu net ir šaltą dieną, nevengiu ir lietingos dienos. Jeigu siaučia šaltis arba didelė audra, tai pasivaikščioti neinu, kad neperšalčiau. Bet jeigu didelio šalčio nėra, tai pasivaikščiojimas naudingas sveikatai.

Kodėl vyresnio amžiaus žmonėms reikalingas pasivaikščiojimas? Jis reikalingas geresnei kraujotakai. Vyresnieji kartais pajunta vienoje ar kitoje kojoje mėšlungį, raumenų spazmą ir net tariamą sukietėjimą. Mėšlungis gali būti ir rankoje, bet dažniausia jis kerta į kurią koją. Amerikiečiai mėšlungį vadina - cramp.

Mėšlungis sutraukia raumenis, sukelia skausmus ir kankina žmogų. Jis kyla dėl to, kad kraujas nepasiekia sutraukto raumens. Žmogaus kraujagyslės neatneša pakankamai kraujo į galūnes. Vietomis tos kraujagyslės esti užakusios, viduje yra priskrėtusios, kraujas jomis negali laisvai tekėti. Kartais mes patys tas kraujagysles prispaudžiame ir neleidžiame kraujui jomis tekėti. Kartais kojas suspaudžiame, apraišiojame kokiais guminiiais varžtais, kurie neleidžia kraujui nueiti į pėdą ir pirštus. Kar-

tais koją taip sulenkiamo, kad suspaudžiame kraujagysles per kelį. Kartais taip sunkiai užmiegame, kad nejudame ištisas valandas dėl suspaustos gyslos.

Mėšlungis dažniausiai ištinka vyresnio amžiaus žmones arba pradėjusius anksti senti jaunuolius. Bet mėšlungis gali ištikti ir labai jaunus žmones. Dažnai jis ištinka jaunus vyrus ir moteris, besimaudančius. Dar dažniau jis ištinka, jeigu jie maudosi šaltame vandenyje. Šaltas vanduo, matyt, suspaudžia kraujagysles. Jos nenuneša pakankamai kraujo kojų ramenims, todėl raumenys sukietėja ir neleidžia plaukti. Protinas plaukikas ar plaukikė nenusigasta, bet plūduriuoja ant nugaros ir bando trinti mėšlungio suimtą raumenį. Tuo pačiu metu jis šaukiasi pagalbos. Jeigu mėšlungio apimtas plaukikas nusigasta, tai jis ir pagalbos nepajėgia prisišaukti.

Mėšlungio ištiktiems žmonėms nereikia nusiminti. Geriausia, ramiai bandyti trinti mėšlungio suimtą raumenį. Betrinant jis atšyla ir pradeda ten judėti kraujas. Tada ir skausmai pračina. Vaikščiojimas išjudina visus kojų raumenis ir pašalina mėšlungį.

Kiekvieną dieną vaikščiodamas senis mėšlungio neturi ir gerai miega, o gerai išsimiegojus, diena yra linksmesnė ir gražesnė.

Dr. Petras Z. Zalatoris

LIETUVIŲ FONDAS DIRBA LIETUVYBEI

LIETUVIŲ FONDO pirmoji JAV rytų pakraščių konferencija įvyko š.m. gegužės 15 d. New Yorke. Dalyvavo Liet. Fondo vadovai, atvykę iš Chicagos: Tarybos pirmininkas dr. G. Balukas, valdybos pirm. dr. K. Ambrozaitis, Fondo steigėjas, dr. A. Razma ir Investicijų komisijos pirm. H. Daras. Buvo atvykęs Lietuvos generalinis konsulas New Yorke A. Simutis, Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, JAV Liet. Bendruomenės Valdybos pirmininkas V. Volertas ir kiti. Visi jie,

Lietuvių Teisininkų Draugijos Chicagos skyriaus ruoštos Sharkos restorane pagerbimo vakarienės dalyviai: iš kairės stovi jubilatai Antanas Laucevičius ir Kazimieras Juknys, bankieto vadovas Algirdas Budreckas, jubilatai Pranas Kavaliūnas, ir gen. kons. dr. Petras Daužvardis, p. Kavaliūnienė, Stasė Wilde Čerkauskaitė ir Felicijonas Gaudušas. Nuotr. J. Kasakaičio

gėrėtinais auga, nugalėjęs net 1969-70 m. sunkumus, į kuriuos buvo patekusių panašios JAV organizacijos.

Sekė L. Fondo vadovybės pranešimai. Tarybos pirmininkas dr. G. Balukas pažymėjo, kad Fondui ypatingai rūpi lietuviybės išlaikymas išeivijoje, akys nuolat krypta į jaunimą. Devynių metų bėgyje L. Fondas lietuvių kultūros reikalams jau yra paaukojęs apie 132.000 dol. Balukas atkreipė dėmesį, kad lituanistams remti Fondas parėmė Chicagos universitetą, be to, Fordhamo universiteto lituanistikos kursams, šią vasarą, paskirta 4.500 dol.

L. Fondo Valdybos pirmininkas dr. K. Ambrozaitis apžvelgė bendrą L. Fondo padėtį. Per aštuonerius metus narių skaičius pakilo iki 2.800. L. Fonde dalyvauja 165 organizacijos. Daugiausia, iš paskirų profesijų, yra suaukoję JAV lietuviai gydytojai - jų įnašai sudaro per 108.000 dol. - tai sudaro 17 proc. visų aukų. Toliau seka kunigai, inžinieriai, architektai ir kt.

Fondo Investicijų komisijos pirmininkas H. Daras nurodė, kad dabar Fondas jau yra sutelkęs per 675.000 pagrindinio kapitalo. Fondas kasmet daugiausia lietuvių kultūrai augti paskirsto, iš nuošimčių, po 31.000 dol., tuo tarpu prašančių paremti bendra suma siekia net 100.000 dol. Fondui pasiekus vieną milijoną dol., metinė paramos suma sieks 50.000 dol. Diskusijų metu pabrėžta: po žydų, jokia kita tauta neįstengia parodyti tokio entuziazmo, kaip lietuviai. Tokio Fondo neturi jokia kita tautybė JAV.

* BALTOSIOS rasės žmonės šioje šalyje pastaruju metu traukiasi į pietus. Tai parodė praeitų metų žmonių surašymas Jungtinėse Valstijose. Pažymėtina, jog negrai vis didesniame skaičiuje persikelia gyventi į šiaurę, o į jų vietą pietuose, dar didesniame skaičiuje apsigyvena baltieji. Tiek daug baltųjų persikėlė į pietus, kad pietinių valstijų gyventojų skaičius padidėjo penkais šimtais tūkstančių. 1970 metų gyventojų surašymas parodė, kad negrų JAV jau buvo 22,672,570, jų skaičius nuo 1960 metų padidėjo dvidešimčia nuošimčių. Baltųjų skaičius tame pačiame laikotarpyje padidėjo tik 12% ir jų pernai buvo 177,612,300. Pačiame New Yorke padėtis kitokia, nes dešimtmečio bėgyje, miestas neteko 500,000 baltųjų ir gavo 400,000 negrų.

* PREZIDENTO NIXONO duktė Tricia birželio 12 dieną susitaukia su studentu Cox. Jie abu protestonai. Vedybų ceremonija būsianti paprasta ir užtruksianti vos 10 minučių. Į Baltuosius Rūmus šių vestuvių proga pakviesta 400 svečių. Moterims pasiūlyta atvykti popietinėse suknelėse, o vyrams tamsiuose kostiumuose. Jie jau turi Cambridge, Mass. nedidelį butą, du miegamieji, gyvenamas kambarys, virtuvė ir vonia. Tai esąs paprastas studentiškas butas, už kurį tačiau teks mokėti 180 dol. į mėnesį. Į Baltuosius Rūmus jau siunčiamos dovanos iš visos Amerikos. Bet kokias dovanas jie gauna, neskelbiama.

TĖVYNĖ 6

BETRAYAL OF BALTIC PRISONERS

Back in 1946, the Swedish Government extradited to the Soviets 146 Baltic soldiers. Among them were nine Lithuanians, 130 Latvians and seven Estonians. This betrayal of political refugees remains a black spot on Sweden's conscience. Some call it the biggest political scandal in Swedish modern history. The bitter debate generated by the betrayal continues to this day.

Two years ago, a young Swedish writer of Maoist persuasion, P.O. Enquist, tackled the subject in his voluminous novel *The Legionnaires*. The novel served as a basis for a film, *Baltut Laemningen* (Betrayal of Balts), directed by Johan Bergenstråle. Premiered in 1970, the film is a more objective depiction of the tragedy than the novel, although it was still criticized by the Balts in Sweden.

The film was not well received by the Swedish public. Some complained about the overabundance of suicide scenes; others avoided the film because of the painful memories it evoked. Professor Gunnar Myrdal, a self-declared humanitarian guru, went on television in October to defend the crime of the Swedish Government. He was sharply rebuked by Professor Per Wieselgren (Dagens Nyheter, October 17, 1970).

The Soviets tried to use the film for their own propaganda purposes and sent a radio and TV crew from Riga to Stockholm. But the Maoist tendencies of the film left them cool.

There is a rising pressure in Sweden for the publication of all acts and documents dealing with the betrayal of the Balts.

LITHUANIAN ATHLETES SCORE IN US

Lithuanian athletes scored impressive victories as members of Soviet teams visiting the US. Juozas Juocevičius, champion of the USSR, outpointed Larry Ward in Las Vegas and knocked out Jim Farrell in Denver during the traditional US - Soviet boxing matches.

The high-jumper Kęstutis Šapka excelled in several meets in the US. Their victories were usually ascribed to "Russia".

TWO IMPORTANT ANNIVERSARIES

Americans of Lithuanian origin or descent and their friends in Newark are marking two important anniversaries this month: the 720th anniversary of the formation of the Lithuanian state, when Mindaugas the Great unified all Lithuanian principalities into one kingdom in 1251, and the anniversary of the establishment of the modern republic of Lithuania on February 16, 1918.

The Kremlin is fond of saying that Russian imperialism died with the czar. But the fate of Lithuania shows this to be a cruel fiction. The Communist regime did not come to power in Lithuania by legal or democratic process. The Soviets invaded Lithuania in June 1940: and the Lithuanian people have been suffering in Russian-Communist slavery for more than 30 years.

Since the very beginning of Russian Communist occupation, however, the Lithuanians have waged an intensive fight for freedom. During the periods between 1940 and 1952 alone, more than 30,000 Lithuanian freedom fighters lost their lives in an organized movement against the invaders.

The US Congress has made a step in the right direction by adopting House Concurrent Resolution 416 that calls for freedom for Lithuania, Latvia and Estonia. Now the administration should implement this very important legislation by bringing the Baltic states' question before the United Nations and demanding that the Soviets withdraw from Lithuania, Latvia and Estonia.

ALBIN S. TREČIOKAS

Executive Secretary Lithuanian Council of New Jersey

STATEMENT OF POLICE COMMISSIONER PATRIC V. MURPHY AT PRESS CONFERENCE

It is unfortunate that it takes a tragedy of such major proportions as the killing of New York Policemen or a United States Senator to focus attention on the absurdity of allowing large numbers of private citizens to possess firearms.

Countries like Great Britain with many traditions and problems similar to ours have simply refused to tolerate easy access to

Thomas J. Dodd, buv. Conn. senatorius gegužės 24 mirė Old Lyme, Conn. Buvo pagarsėjęs kaip komunizme priešas ir pavergtųjų tautų bei lietuvių draugas.

guns under threat of severe penalty - quickly metted out.

If guns are available people will use them. Any type of gun - be it an automatic weapon or the simpler but equally lethal pistol. If Federal legislation is amended to make these guns less accessible, violence in the streets and the home cannot continue the deadly character that threatens every citizen. The statistics border on the unbelievable. In one year our department confiscated 8,792 illegal weapons. Current estimates of illegal guns run into the millions.

New York has for years had a strong gun control law, but the availability of guns in other states or from abroad has virtually nullified our Sullivan Law.

IŠMOKAMOS APDRAUDOS

Gegužės 29, 1971

MORTA SINKEVIČIENĖ, 43 kp., So. Boston, Mass., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė kovo 12, 1926 m., mirė gegužės 5, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionės vyrui, Antanui Sinkevičiui.

JIEVA NOYALIS, 115 kp., Wilkes Barre, Pa., gibusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė kovo 5, 1950 m., mirė gegužės 6, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai, Anna Norakus.

JUOZAS MOCKEVIČIUS, 211 kp., Mahanoy City, Pa., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gegužės 3, 1925 m., mirė gegužės 4, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionio švo-geriui, Edward Ellex.

FRANK S.KOVACS, 342 kp., Easton, Pa., gimęs Bethlehem, Pa. Prie SLA prisirašė vasario 14, 1955 m., mirė kovo 1, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionio žmonai, Selma C.Kovaes.

Viso \$ 1,550.00

Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$ 44,300.00

Tricia and Ed.

* **MIRĖ KUN. JONAS PAUPERAS**, Ziono evangelikų parapijos Chicagoje klebonas. Jis grįžo aplankęs ligonį ligoninėje namo ir širdies smūgio ištiktas staiga mirė. Jis gimė Klaipėdos krašte, Selinuose, 1905 m. Baigė Klaipėdos gimnaziją, vėliau Vytauto D. un-to Kaune Evangelikų-Liuteronų fakultetą. J Ameriką atvyko, kaip tremtinys, 1948 m.

* **ONOS IVAŠKIENĖS** iš Bostono tautinių šokių ansamblio dalyvavo Naujosios Anglijos 27-je tautinių šokių šventėje, gegužės 14-16 dienomis ir pažymėtina sėkmingai pasirodė. Viso toje šventėje dalyvavo 20 atskirų tautų šokėjai. Šokius stebėjo kelių tūkstančių minia. Onos Ivaškienės šokėjai kitų tarpe išsiskyrė geru šokių atlikimu ir buvo pirmose eilėse.

* **LAWRENCE, MASS.** lietuvių tautinė parapija kiekvienais metais mini mirusių pagerbimo dieną, kuri esti gegužės paskutinį sekmadienį. Šiomet, kaip ir kasmet, kun. Julius Gaspariūnas atlaikys pamaldas gegužės 30 d., 11 val. ryto Tautinėse kapinėse. Po pamaldų bus piknikas-gegužinė.

* **DR. RINGAUDAS NEMICKAS**, pasižymėjęs širdies ligų specialistas, birželio 5 d. dalyvaus Chicagos radio Forumo programoje.

* **JONAS KIJAUSKAS**, kuris Kaune buvo populiarus kino teatrų savininkas, jau porą dešimčių metų dirba Cicero esančioje Sommer-Maca stiklo kompanijoje.

* **LIETUVIAI VISUOMENININKAI**, Marquette Parko rajone, Chicagoje, sudarė komitetą ir renka aukas lituanistinio švietimo reikalams. Šiame gražiame darbe dalyvauja: V. Diminskas, Z. Dailidka, A. Dundzila, V. Grebliūnas, K. Končienė, A. Povilaitis.

* **JUOZO BAČIŪNO** paminklas atidaromas gegužės 30 d. Chicagos Lietuvių Tautinėse kapinėse.

* **LIETUVOS KARIUOMENĖS** pulkininkas Kazys Pranckonis, sulaukęs 73 metus mirė Baltimorėje. Rusų okupacijos metu jis sėdėjo kalėjime, o žmona buvo sušaudyta didžiojoje Červenės skerdyne.

Kpt. Kazys Gustaitis tarnauja P. Vietname, armijos reikmenų kontrolės centre. Būdamas pegelbiniuose kariuomenės daliniuose, gavo medalį už ypatingus nuopelnus, teikiant pagalbą fronte sužeistiesiems.

Vacys R. Garbonkus, dabar tarnauja Europoje ir dirba Amerikos kariuomenės vyr. būstinėj. Balandžio pradžioje jis buvo pakeltas į seržanto laipsnį.

Chicagoje pradėtos teismo bylos prieš 17 vyrų, kurie nestojo į kariuomenę. Ruošiamos teismo bylos dar trims tūkstančiams. Jų tarpe yra ir kelios lietuviškos pavardės. Dar nežinia kokios bausmės jų laukia.

S. Sgt. Algirdas Paškevičius, pasižymėjęs kovose Pietų Vietname ir buvo atžymėtas tarp kitų ženklų, Bronzos Žvaigždė. Jis jau antrą kartą grįžta iš P. Vietnamo ir buvo paskirtas į Washingtoną instruktorium. Jau 13 metų kaip Algirdas tarnauja JAV armijoje.

PROF. JUOZO ŽILEVIČIAUS, Liet. Muzikologijos archyvo vadovo nuopelnai lietuvių muzikai įvertinti ir okup. Lietuvos spaudoje. "Literatūros ir Meno" savaitr. geg. 1 d. laidoje, paskelbė apie prof. Žilevičių Juozo Gaudrimo šiltą straipsnį - "Dirbęs visuose baruose". Rašoma, kad "meilė liaudies dainai, lydi Žilevičių per visą gyvenimą". J. Gaudrimas baigia, dėkodamas Žilevičiui "už viską, ką jis padarė gera lietuvių muzikai". (E.)

Washingtono išleistas leidinys "Report of the visa office 1970", rašo kiek žmonių atvyko iš Lietuvos nuo 1961 metų

Pagal ten paskelbtus duomenis, tokių asmenų 1961 metais buvo 482, 1962 m. - 414, 1963 m. - 414, 1964 m. - 397, 1965 m. - 402, 1966 m. - 269, 1967 m. - 159, 1968 m. - 171, 1969 m. - 79 ir 1970 m. - 62. Bendras, imigracijos vizas gavusių, 1961-1970 m. skaičius buvo - 2.844.

Leidiny dar nurodyta, kad 1961-1970 metų laikotarpyje buvo duotos 633 ne-imigrantinės vizos įvažiuoti į JAV asmenims, kilusiems iš Lietuvos. Šiose grupėse, atrodo, rasime lietuvius, ar kitus, iš Lietuvos kilusius, atvykusius laikinai apsilankyti iš okup. Lietuvos. (E.)

* **LITUANISTINĖ** mokyklą Bridgeporte, Chicagoje, šiemet baigė šie mokiniai: G. Bičiūnaitė, L. Kelečius, A. Miniotaitė, A. Nakutaitė ir V. Stravinskaitė.

* **BUDOS** gimimo dieną Saigone nusižadė budistų vienuolė ir vienuolis. Vienuolės paliktame laiške sakoma, jog "ji miršta dėl taikos".

* **MASKVOJE** iškilmingai paminėta gegužės 9 diena, kai Berlyne buvo pasirašytas hitlerinės Vokietijos kapituliacijos aktas. Tarp kitko, aikštėje prieš Didįjį teatrą susirenka minios šio karo veteranų ir pasakoja savo atsiminimus. Publika dideliu įdomumu klausosi šių šurpulingų pasakojimų.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

PIRMAS IR GERIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: Chicagoje ir priemiestiuose metams - \$20.00, pusė metų - \$11.00, trims mėnesiams - \$6.00, vienam mėnesiui \$2.00. Kitose JAV vietose metams - \$18.00, pusė metų - \$10.00, trims mėnesiams - \$5.00, vienam mėnesiui - \$1.75. Kanadoje metams - \$20.00, pusė metų - \$11.00, vienam mėnesiui - \$2.00. Užsienioose metams - \$21.00, pusė metų - \$11.00, vienam mėnesiui \$2.50.

NAUJIENAS gausite, jei paįsinate čekį, arba Money Order tokiu adresu:

1739 S. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KELEIVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Aišku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 66-ius metus. Jį vieni geria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti.

Keleivis duoda ir teisiųjų patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. PRENUMERATA: - METAMS - \$ 7.00.

Užsisakykite KELEIVIO 1971 metų kalendorių.

Jo kaina \$ 1.50.

KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

DIRVA

TAUTINĖS
MINTIES
LAIKRAŠTIS

Isteigtas 1915

6907 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO, 44103

Gausiai iliustruotas laikraštis, einas 2 kartus į savaitę Trečiadieniais ir penktadieniais

Prenumeratos kaina metams - \$13.00, pusė metų - \$7.00
Susipažinimui - 2 savaites siunčiame nemokamai

— Leidžia —

Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija Viltis

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GRoovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOwahall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Tel. 296-2244

SHALINS

(SHALINSKAS)

Funeral Home

84-88 Jamaica Ave.

pr. Forest P'way storių
WOODHAVEN, N.Y. 11421

Garbingai aptarnauja
laidotuviams
Koplyčios
visose miesto dalyse

F. W. SHALINS ir
J. B. SHALINS

Tėvynė 8.